

מעדני אשר

גיליון שעי"ג
(שנה ח')
פרשת קרח תשע"א

י"ל ע"י
מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תכל יוצאים לזכותו של הרב ברוך נן מרים ומרת שיינדל מלכה בת חיה פייגא

האם מותר להקטיר קטורת חוץ לבית המקדש בזמן שיש מגיפה כדי להציל את עם ישראל?

בפרשתו י"ב ויקח אהרן כאשר דיבר משה וירץ אל תוך הקהל וגו' ויתן את הקטורת ויכפר על העם.

איתא בגמ' שבת פ"ט ע"מ א' כשעלה משה למרום מלאך המות מסר לו שהקטורת מצילה ממות, שנאמר ויתן את הקטורת ויכפר על העם ואומר ויעמד בין המתים ובין החיים וגו', אי לאו דאמר ליה מלאך המות מי הוה ידע.

יש להקשות: נהי דמלאך המוות גילה לו שקטורת עוצר את המגיפה, מ"מ איך היה מותר להקטיר קטורת בחוץ שהוא איסור דאורייתא, כן מקשה האור החיים הקדוש בפרשתו, וכן החתם סופר בתורת משה, וכן הנצי"ב בעמק דבר.

איכא כמה תרועים:

א. לצד שהענין כאן הוא הפך הדין להקטיר קטורת חוץ לזמנו וחוץ למקומו, לזה אמר ויקח אהרן וטעם ויקח הוא כאשר דבר משה פירוש על פי נביא, ויאמן נביא כשיאמר לעבור על מצוה אחת ממצוות התורה לפי שעה, וכאליהו בהר הכרמל, כן תירץ האור החיים הקדוש, וכן כתב בשו"ת רדב"ז מכתב יד - אורח חיים, יורה דעה חלק ח' סימן צ"א.

ב. כיון שהמלאך גילה לו שבזה עוצר את המגיפה היה מותר לו להקטיר בחוץ משום דפקוח נפש דוחה כל התורה, כן תירץ הנצי"ב בעמק דבר.

וכעין זה כתב המבי"ט בספרו בית אלקים שער התפלה פרק ט"ז מובא בגליוני הש"ס שבת פ"ט דבזמן שבית המקדש כשהיה מגיפה היה עושים קטורת מלבד מה שצריך לעשות בבוקר ובערב יש להקשות על האור החיים: מדוע כתב שהטעם שהיה מותר להקטיר קטורת, משום דזה היה הוראת שעה על פי נביא, הרי אפילו בלי הוראה מנביא מותר, דפקוח נפש דוחה כל התורה, כך מקשה בשו"ת עטרת משה חלק ב' סימן קפ"ד, וכן סימן קפ"ה.

איכא כמה תרועים:

א. ע"פ מה שכתב בפירוש המשנה לרמב"ם מסכת יומא פרק ח' משנה ד' דאין הלכה כר' מתיה בן חרש שהתיר להאכיל את האדם ביום צום כפור יותרת כבוד שלכלב שוטה אם נשך, מפני שאינו מועיל אלא בדרך סגולה, וחכמים אומרים אין עוברין על מצוה אלא ברפוי בלבד שהוא דבר ברור שההגיון והנסיגון הפשוט מחייבים אותו, אבל הרפוי בסגולות לא, לפי שענינם חלוש לא יחייבהו ההגיון, ונסיגונו רחוק, והיא טענה מן הטוען בה, וזה כלל גדול דעהו, וא"כ יש לתרץ דברי האור החיים דסבירא ליה כיסוד זה, ולכן מצד פיקוח נפש לא היה יכול אהרן לעשות כן, כיון דהויא דרך סגולי ולא בטבע, וכיון דהיה כרוך באיסור קטורת חוץ לזמנו ומקומו היה אסור לעשות כן, כך תירץ בשו"ת עטרת משה חלק ב' סימן קפ"ד, ועיין בספר עיסורי חיים בפרשתו, ועיין בספר מעדני אשר פרשת כי תשא תשס"ו אריכות גדולה בענין האם חולה מותר לחלל שבת כדי לקבל ברכה מצדיק.

ב. ע"פ מה שכתבו הראשונים והאחרונים דבגזל אמרינן יהרג ואל יעבור, ומביאים ראיה מהא דאמרינן בגמ' ב"ק פ' ע"א מעשה בחסיד אחד שהיה גונח מלבו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שינק חלב רותח וכו' הביאו לו עז וקשרו לו בכרעי המטה, לימים נכנסו חביריו לבקרו כיון שראו העז חזרו לאחוריהם אמרו לסטים מזוין בביתו של זה, משום דרועה בשדות אחרות, ובמאירי שם הקשה הא פקוח נפש דוחה כל האיסורים שבתורה, ומתרץ דגזל לא הותר משום פקוח נפש, וכן משמע מגמ' ב"ק ס' ע"ב מהו להציל עצמו בממון חבירו, ועיין בשו"ת בנין ציון סימן קס"ח וכן בשו"ת שו"מ מ"ק ח"א סימן קכ"ד, שדנו באריכות לפי הנ"ל א"ש דכיון דהקטורת והמחבת הויא חפצי שמים אסור להציל עצמו בהם, כך תירץ בשו"ת עטרת משה חלק ב' סימן קפ"ד.

ג. סבירא ליה להאור החיים דמי שמחוייב מיתה ואין צריך בית דין לדנו או שכבר נידון על פי בית דין אין מחללין עליו את השבת או לעבור עליו שאר איסורים כן כתב בביאור הלכה אור"ח סימן שכ"ט בסופו דלא כהפרי מגדים וא"כ יש לומר דכיון דמפורש בקרא שאמר הקב"ה ואכלה אותם כרוגע, מזה ידעו משה ואהרן שדינם חרוץ למות והם גברא קטילא, מימילא אין לעבור עליהם בשבילם על דברי תורה להקטירם בחוץ, כך תירץ בשו"ת עטרת משה חלק ב' סימן קפ"ד.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנגיד הנכבד העומד לימין המערכת בכל עת הרב מרדכי הגר שליט"א פלטבוש לעילוי נשמת אביו הרב משה בן הרב יוסף דוד הגר ז"ל נלב"ע כ"ז סיון תשמ"ז ולעילוי נשמת אמו מרת מלכה מחלה בת הרב מרדכי זיסקינד סג"ל לנדא ע"ה נפטרה ג' אייר תשס"ז ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב לעילוי נשמת

מורנו ראש הישיבה זקן ראשי הישיבות משיירי אנשי כנה"ג שהעמיד דורות של תלמידים

הגאון הצדיק רבי יצחק דוב קאפעלמאן זצ"ל

ראש ישיבת לוצערן - שוויץ

נלב"ע בש"ק פרשת שלח ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י תלמידיו משפחת זאיאנץ שיחי' לייקווד

האם לעתיד לבא יתבטל החיוב לתת תרומות ומעשרות?
בפרשתן י"ח כ' ויאמר ה' אל אהרן בארצם לא תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם.

הנה הרמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק י"א כתב כל שבט לוי מזהרין שלא ינחלו בארץ כנען, ויראה לי שאין הדברים אמורים אלא בארץ שנכרתה עליה ברית לאברהם ליצחק וליעקב וירשוה בניהם ונתחלקה להם, אבל שאר כל הארצות שכובש מלך ממלכי ישראל הרי הכהנים והלוים באותן הארצות ובביתן ככל ישראל.

והקשה עליו הרמב"ד: אם כן לא יטלו בהם תרומות ומעשרות, כי הם היו תחת חלק הארץ, כמו דכתוב בפרשתן י"ח כ"ד כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה נתתי ללוים לנחלה, על כן אמרתי להם בתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה.

ובמשנה למלך הלכות שמיטה ויובל פרק י"ג הלכה י' כתב דכוונת הרמב"ד הוא דווקא נתינה לכהן זה אינו צריך לתת במקומות שיש להם חלק בארץ, אבל איסור טבל אינו תלוי בחלק הארץ, וזהו שכתב הרמב"ד א"כ לא יטלו, דדוקא מהנתינה לכהן הוא שהוקשה לו לפי שהיא תחת חלק הארץ, עכ"פ חזינן דשיטת הרמב"ד דחיוב נתינת תרומות ומעשרות, תלוי בזה שאין להם חלק בארץ.

יש שמתרץ שיטת הרמב"ם: דמקודם כתיב י"ח כ"א ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל לנחלה חלף עבודתם אשר הם עובדים, וא"כ מבואר דהמעשר היא חלף עבודתם באהל מועד, ואיך תלה הכתוב אח"כ במה שלא נטלו חלק בארץ, אלא הפירוש הוא המעשר נתתי להם בכל מקום מפני עבודתם באהל מועד ולזה אמרה תורה כל מעשר בישראל כלומר אפילו שלא בארץ ישראל ואח"כ אומר כי את מעשר בני ישראל וגו' על כן אמרתי להם בתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה כלומר אחר שנתתי להם המעשר בכל מקום מושבותיהם תחת עבודתם, על כן אמרתי להם דעכ"פ בתוך בני ישראל כלומר בארץ שבעה עממין לא ינחלו נחלה, אבל שלא במקומות אלו ינחלו גם כן והמעשר תחת העבודה, כך כתב בערוך השלחן הלכות יובל סימן ל"ח ס"ק י"ד, וכן במרגלים הים סנהדרין צ' ע"ב.

והנה איתא ברשב"ם ב"ב קכ"ב ע"א שלעתיד לבא יהיה חלק בארץ לשבט לוי שנאמר יחזקאל מ"ח ל"א שער לוי אחד, חזינן שהוא נמי יטול חלק בארץ.

וכן כתב הסמ"ג לאוין סי' רע"ו דלעתיד לבא נוטלין חלק בארץ שנאמר שער לוי אחד.

אבל בר"ן שם וכן בשיטה מקובצת שם חולקין עליו: דגם לעתיד לא יהיה חלק ללוים בארץ, והא דכתוב שער אחד הכוונה שיזכר שמו בחלוקת הארץ אבל לא שיקבל חלק, עיין ברש"ש שם באריכות.

ובמנחת חינוך מצוה תק"ה תמה על שיטת הרשב"ם: דדבר זה צ"ע דלעתיד יתבטל מצוה האיק יכול נביא לעקור דבר מן התורה, הא ואלה המצוה כתוב שאין נביא רשאי לחדש דבר, ומכל שכן לעקור לעולם את הלאו דאורייתא של יהיה להם נחלה בארץ.

יש שמתרץ: דרק במה ששיך היום לארץ ישראל אסור ללוים ליטול, אבל ממה שיתוסף אח"כ לעתיד יכול ליטול שפיר חלק, לפי הנ"ל אתי שפיר ע"פ מה דאיתא בחז"ל דלעתיד לבא כל העולם יהיה ארץ ישראל, ועל זה קאי הרשב"ם שיהיה ללוים חלק בזה היינו בשאר העולם, ולכן לא נעקר לאו מן התורה, כך תירץ בקובץ שיעורים ב"ב אות ש"ע.

יש להקשות: לשיטת הרמב"ד דחיוב נתינת תרומה תלוי בזה שהכהנים והלוים לא קיבלו חלק בארץ, קשה מהא דאיתא בגמ' סנהדרין צ' ע"ב אמר רבי יוחנן מניין לתחיית המתים מן התורה שנאמר בפרשתן ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן, וכי אהרן לעולם קיים, והלא לא נכנס לארץ ישראל, שנותנין לו תרומה, אלא מלמד שעתיד לחיות, וישראל נותנין לו תרומה מכאן לתחיית המתים מן התורה, וכיון דמבואר בפרשתן דהטעם דנותנין מתנות כהונה כיון שלא נטלו חלק בארץ, א"כ לעתיד שיטלו חלק מדוע נותנין להם תרומה, כך מקשה בפרשת דרכים דרך הקודש דרוש ו', וכן בחתם סופר בפרשתן ע"מ צ"ד, וכן בשו"ת עמודי אור סימן ע"ד, וכן בערבי נחל ישי פרשת בלק, וכן בשו"ת מנחת יצחק חלק ה' סימן ג'.

איכא כמה תרוצים:

א. הדין דין אמת שבמקום שיש חלק לכהנים אין נוהגים שם תרומות ומעשרות, אלא שבארץ ישראל שכבר נתקדשה ע"י יהושע או ע"י עזרא לא יבטלו ממנו תרומה לעולם אף לעתיד כשיהא חלק ללוים, מ"מ חיוב תרומות ומעשרות שכבר נתחייבה הארץ לא יפקע ממנו, אבל קיני קניזי וקדמוני שעדיין לא נתקדשו מעולם ולא נהגו בהם תרומות ולעתיד כשיכשה מלך המשיח יטלו הכהנים חלק בהם, כך תירץ המשנה למלך בספרו פרשת דרכים דרוש ו' דרך הקודש.

ב. הרמב"ד אזיל בשיטת השיטה מקובצת שם ב"ב קכ"א דגם לעתיד לא יטלו הלוים חלק ונחלה בארץ לפי הנ"ל אתי שפיר, כך תירץ הגאון רבי מנחם זעמבא בספרו אותיות פרחות.

מדוע מקבלים הלוים מעשר משום שלא נטלו חלק בארץ

הרי בארץ היה י"ב חלקים?

יש להקשות: מדוע נוטלים הלוים מעשר בגלל שלא נטלו חלק בארץ, הרי הם היו שנים עשר שבטים, ולפי חלוקה שוה היה ראוי שיטלו חלק אחד משנים עשר, כך מקשה בספר החינוך מצוה שצ"ה, וכן בחתם סופר סוף פרשת קורח.

איכא כמה תרוצים:

א. זה היתרון להם לכבודם, כי מהיותם מבית המלך ראוי שתהיה חלקם יתרה על כולם, כך תירץ בספר החינוך מצוה שצ"ה.

ב. מה שנותנים להם יותר מחלק אחד מ"ב הוא משום שכר עבודתם, לכן יש שני טעמים בתורה בטעם נתינת מעשר אחד לחלק אחד משנים עשר, ומה שמוסיפין לו זה בגלל חלף שכר עבודתם, כך תירץ בחתם סופר בסוף פרשת קורח.

מי שהכניס את פירות טבל שלו לסוכה בסוכות

האם מקרי ראיית פני הבית?

קימ"ל דאין מתחייב במעשר מן התורה רק בראיית פני הבית.

יש לחקור האם כשמכניס בסוכות פירות לבית האם מתחייב במעשרות כמו שהכניס בבית או דילמא אין מתחייב במעשרות דלא מקרי בית לענין מעשר.

הנה בגמ' יומא י' ע"א נחלקו בזה דרבי יהודה מחייב, וחכמים פוטרם.

ולענין הלכה: פסק הרמב"ם הלכות מעשר פרק ד' הלכה ד' סוכת החג בחג אינן קובעין שכל אלו אין דירתן קבע.

ובערוך השלחן כתב דמ"מ מדרבנן אף סוכה קובע, דלא גרע מחצר דקימ"ל דקובע למעשר מדרבנן, עיין גמ' יומא י' ע"ב וצ"ע.

**מי שתומך בבעלי מחלוקת ומחזקים
האם נענש ועובר על איסור דאורייתא?**

בפרשתן י"ז ה' ולא יהיה כקרח וכעדתו.

איתא בגמ' סנהדרין ק"ז א' כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו, שנאמר ולא יהיה כקרח וכעדתו.

והנה **איתא במדדש רבה** בפרשתן פרשה י"ח בוא וראה כמה קשה מחלוקת שכל העוזר במחלוקת הקב"ה מאבד את זכרו, שכך כתיב ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשים ומאתים איש, אמר ר' ברכיה כמה קשה המחלוקת שב"ד של מעלה אין קונסים אלא מבן עשרים שנה ומעלה וב"ד של מטה מבן י"ג במחלוקתו של קרח תינוקות בן יומן נשרפו ונבלעו בשאול תחתית דכתיב ונשיהם ובניהם וטפם וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה.

והנה בשו"ת **דברי מלכיאל** חלק ג' סימן ע"ג כתב על דברי הגמ' הנ"ל וז"ל ונראה דנקיט מחזיק במחלוקת, שאף אם הוא בעצמו אינו מן החולקים רק שמחזיק ביד העושה מחלוקת ג"כ עובר בלאו, ולזה מייתי קרא דולא יהיה כקרח וכעדתו, דקשה למה ליה למיכתב וכעדתו דסגי דלימא כקרח לחוד, אבל הכוונה דלא מיבעיא שאסור לעשות מחלוקת דזה הוי כקרח, אלא אסור אף להחזיק עם החולק על הרב, והיינו שלא יהי כעדת קרח שהם החזיקו בידו, ואיתא שם בסנהדרין דיליף שאין מחזיקין במחלוקת מדכתיב ויקם משה וילך אל דתן ואבירם, נראה הכוונה שמוכיח ממה שלא הלך מרע"ה אל קרח שהיה עיקר בעל המחלוקת, אבל הלך אל דתן ואבירם שהיו ראשי המחזיקים במחלוקת, והיינו משום שאם לא יהיו מחזיקים בידו, ממילא תבטל המחלוקת כי כל בעל מחלוקת לא יכול לבדו בלא עוזרים, ולזה שפיר ילפינן ממה שהלך מרע"ה לדתן ואבירם שאסור להחזיק במחלוקת.

והנה **רוב הפוסקים**: כתבו דלא הויא לאו גמור, והא ראייה דאף אחד ממוני המצוות לא מנו ללאו זה בין הלאוין, אלא הויא רק אסמכתא בעלמא מדרבנן, כך כתב בספר המצוות לרמב"ם שורש ח' וכן רבי אליהו מזרחי במדבר בפרשתן, וכן באר שבע תמיד כ"ח עמוד ב' וכן במשך חכמה בפרשתן.

ובגלויני הש"ס סנהדרין ק"ז ע"א כתב שזה רק מדרבנן, מהא דאיתא בשאלתות בפרשתן דאסור להו לדבית ישראל למיעבד פלוגתא דכיון דקיימי בפלוגתא אתי למיסנא הדדי ואמר רחמנא לא תשנא את אחיך בלבבך ואמר רבי יהודה אמר רב כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר ולא יהיה כקורח ועדתו, נראה דסבר דזה רק אסמכתא או אפשר דהשאלתות סבר דהויא דאורייתא וזה טעם האיסור משום סייג וכותב דהאריך בספרו לקח טוב באריכות האם מצינו גזירה בתורה.

ובשו"ת **חוות יאיר** סימן קס"ו כתב דאף שבעת המחלוקת של קורח לא היה אכתי הציווי של ולא יהיה כקורח וכעדתו מ"מ בדבר דיש ללמדו מסברא דרע ומר הוא כגון מחלוקת של קרח נענשים, לכן שפיר ארז"ל קשה מחלוקת עד שנאבדו אפילו יונקי שדים אף שאין מענישין בידי שמים בפחות מבן כ'.

והנה **הפרי מגדים** בספרו ספר המגיד על התורה כתב דבר נפלא בכוונת דברי רש"י בפרשתן שכתב **דפרשה זו יפה נדרשת**, וכותב הפרי מגדים דבעל דרשן שידבר דרשה בפרשת השבוע מפרשה אחרת, לא יהא דרשה יפה, כיון שאינו נוגע לפרשת השבוע, **משא"כ הפרשה של קורח דהיינו הפרשה של מחלוקת היא דרשה יפה בכל שבוע, דאין לך שבוע שזה אינו נוגע לאותו שבוע**, אבל בדברי רש"י לא משמע כן דכתב דיפה נדרשת בתנחומא, ואולי כוונת בדרך צחות.

מדוע בשבת יש יצר הרע מיוחד של מחלוקת?

איתא בגמ' גיטין נ"ב עמוד א' הנהו בי תרי דאיגרי בהו שטן, דכל בי שמישי הוו קא מינצו בהדי הדדי.

יש להקשות: מדוע רבו בניהם רק בבי שמישי, כך מקשה החתם סופר בלקוטים על הש"ס גיטין ס"ב המודפס בסוף חלק ב' של דרשות חתם סופר, וכן במהר"ם שיף גיטין נ"ב ע"א.

איכא כמה תרוצים:

א. דתיקנו אז שיהא שלום בבית, דנר שבת משום שלום בית לכן אז מתגבר היצר ביותר, ולכן הזהירו חז"ל שבת ל"ד דעשרתם ערבתם הדליקו את הנר שיאמר בניחותא כדי שלא יבא ליד מחלוקת, כך כתב במהר"ם שיף בגיטין.

ב. משום דע"י השבת מתברכים ששת ימי המעשה ולא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, לכן כל מגמתו של שטן לחרור ריב בשבת ביום שהברכה מצויה שלא תמצא כלי מוכן לקבל ומקולקלים כל ימי המעשה, ועל דרך זה אני מפרש הפסוק שמות ל"ה ב' ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם, פירוש שמלאכת ששת ימים נעשה בזכות קדושת יום השביעי, ולכן לא תבערו אש המחלוקת בכל מושבותיכם ביום השביעי, כדי שתמצא הברכה מקום לחול.

וכן כתב **במשנה ברורה** אורח"ח סימן רס"ב ס"ק ט' וז"ל בזהר ומקובלים הזהירו מאד שלא יהיה שום מחלוקת בשבת חס ושלוש ובפרט בין איש לאשתו, וכן מוכח בגמ' גיטין נ"ב ע"א גבי הנהו בי תרי דהוו מינצו בהדי הדדי.

מעדני אשר: נראה לפי זה לומר טעם מדוע נהגו בהרבה מקומות שעושים שבת התאחדות, משום דבשבת שזה הזמן שיש יצר הרע מיוחד למחלוקת מראים איך שמתגברים על המידות ומתאחדים.

מעדני אשר: יש להעיר דהרי רש"י תענית כ"ד ע"א כתב דבי שמישי היינו ערב שבת לא שמעתי טעם, ובמקום אחר כתובות ק"ג ע"מ א' כתב טעם וז"ל ונראה בעיני לפי שבין השמשות שלו שגור בפי כל והכל חרידים אליו לגמור מלאכתו עד שלא תחשך קרו ליה בי שמישי, עכ"פ חזינן דזה ערב שבת ולא שבת, ונראה לתרץ: דכבר בערב שבת יש את היצר הרע כדי להפריע לכל השבת.

ג. מפאת שבכל ימי השבוע האנשים טרודים בעבודתם איש איש ממלאכתו אשר הם עושים, ואין להם פנאי ועת לקרוא למהלומות, אבל בהגיע יום השבת יום מנוחה ושביתה מכל העבודה, אז המריבה מצויה, ולכן יש לומר כי כל השבוע היה טרודים בעבודה ולא היה להם שעת הכושר להתקוטט, כי העבודה שעסקו בה מלאו את כל חללי מחשבותם ולא נתנה להם לפנות לבם לריב, אמנם בכל ערב שבת כאשר בא יום המנוחה ושבתו מכל העבודה ומלאכה, אז התחילו לריב, כך תירץ בספר הדרש והעיון בפרשת ויקהל להגאון רבי אהרן לוויין זצ"ל אב"ד רישא מאמר רפ"א, וכן כתב בדברי תורה מונקטאש חלק ב' ע"מ רס"ה.

מדוע קורח נענש בעונש משונה להיבלע באדמה?

בפרשתן ט"ז ל"ב ותבלע אותם.

יש להקשות: מדוע נידונו בבליעה ולא בשריפה, כך מקשה במושב זקנים לבעלי התוס'.

ומתריץ: דכיון שהם רצו להגביה על כולם לפיכך השפולו מכולם, והביא ראייה מהמבואר דברי הימים ב' כ"ז דעזויהו רצה להיכנס לפני ולפנים ונקנס והשתלח חוץ לג' מחנות, והכי נמי כאן.

ויש שהסביר באופן נפלא: דכיון שאמרו למשה רבינו מדוע תתשנשא וגו' והתורה מעידה על משה במדבר י"ב ג' והאיש משה עניו מאוד מכל האדם על פני האדמה, וכדי לענישו להיות פחות ממשה, צריך להכניסו תחת האדמה, כך כתב בספר זר הזה.

מכתבים למערכת

איך יכול להיות שבחנוכה עם ענין להדליק עם טלית חרוי לילה לא זמן ציצית

מה שהקשטם בשם אחרונים על השאלות בפרשת מנחת אהרן על הפתח מצד שמאל כדי שתהיה המזוזה בימין והמזוזה בשמאל ובעל הבית בטלית מציינת באמצע, דיש להקשות הרי מדליקין נר חנוכה בלילה, ולילה לא זמן ציצית, אי"כ אך כתב השאלות שמלביש ציצית בלילה, ותרצתם בארבע אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת

הרב אליעזר איזנבאך שליט"א סולל יצאנו בית שמש

נראה לתרץ, דודאי פטור בלילה מציצית, אבל אין חוב לפשוט הטלית הדרי כתב ה"ח"י בריש סימן י"ח ס"ק א' דאפילו לילה לא זמן ציצית, מ"מ מותר לצאת לרשות הרבים בלילה שבת בטלית עם ציצית ולא חייב שישוהם נ"י הבגד ותכשיט, הרי שהלכו בלילה גם כן א"ע"פ דפטור משום הדיוא תכשיט, וגם כן מצלת מן החטא אף בלילה.

הרב שלמה חילו שליט"א מסקוין

מה שתרצתם באחד מן התרצות דלפי שיטת רש"י הדיכא דיש נרות חייב ציצית אף בלילה אתי שפיר, דיש לומר דכיון דבתוכה מדליקין נרות אי"כ הוא כמו יום שיש חוב להלביש ציצית אף בלילה לכן יש ענין להלביש ציצית אף בלילה, יש להעיר דכיון דאסור ליהנות מנרות חנוכה, אי"כ לא יוכל ליהנות מאור זה ולא יחשב ורואיתם, אלא יש לומר דכיון דאיכא שמש דשרי ליהנות מימנו ממיולא חייב במצות ציצית, ולפי זה נראה לומר דבר נפלא דהש"ע באר"ח סימן תרע"א ס"ק א' כתב הענין של מסובב במצות רק לענין נר חנוכה ומוזוה והשמים הציצית צריך ביאר מדוע, ולהאמר יש לומר דמדויק התם בש"ע סעיף ה' דמדויק דמדליק נר והיינו יחיד, ולפי זה כיון שהש"ע מיייר שמדליק בלי שמש אסור ליהנות מהאור ואינו חייב בציצית.

הרב יעקב ווינגנר שליט"א בית שמש סולל יצאנו

נראה לתרץ ע"פ מה שכתב הגאון אברהם ארי"ח סימן י"ח ס"ק ד' דעד צאת הכוכבים הוא זמן ציצית ויכולים לברך עליו, ובמחצית השקל, וכן ברבי עקיבא איינר שם הסבירו דהיינו משום התליא בראיתם אותו ועד צאת הכוכבים עדיין הוא זמן ראייה אף שהוא ספק לילה, וא"כ אתי שפיר שיש לומר בדעת השאלות שבר חנוכה מדליקין בשקיעה שאז הוא עדיין זמן ציצית.

האם כשנרות דולקים יש חוב להלביש ציצית אף בלילה

מה שהבאתם בשם הפוסקים דבשיש נרות יש חוב להניח ציצית אף בלילה והוא כמו יום, כיון דהמעינט שציצית אינה נהגת בלילה לפינן מוראות אתו, אי"כ כשנראה חייב להניח ציצית אף בלילה.

הרב חיים אלטר פנט שליט"א ביתר עילית

הרה"ג יחיאל יהודה דניצנר שליט"א מודיעין עילית

נראה להעיר מהא דאיתא בגמ' מנחות מ"ג תכלת לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא כבוד, כדי שיוכר מהאקב"ה אבל בלילה שאין רואים את הרקיע אפילו ע"י נרות אי"כ חייבים בציצית.

הרה"ג יוסף חוד ווינגנר שליט"א קרית יצאנו נתניה

נראה לציון כענין זה במשך חכמה שמות פרק כ"ז מביא דברי הראב"ע בפרשה בהעלותך שאף על פי שאמרו מנילמא דפסחא פרישה א"כ כל דברות שנדר בקב"ה עם משה לא היה אלא ביום, שנאמר "ביום דבר ה' אל משה" שמות ח' כ"ב דבר ג' בכל זה כשהיו נהרות דולקים היה כיום, ודבר עמו בלילה, אי"כ לפי זה ה"ה בציצית.

מדוע לא האמינו עם ישראל ליהושע וכלב שזה ארץ טובה כיון דקיימ"ל דתרי כמאז

מה שהקשטם בשם האור החיים מדוע חששו האנשים לדברי המרגלים שאר"ל ישראל אינה טובה, למא לא השכילו לזון על פי משפט התורה להכחיש דברי העשרה, דברבי הב' כיון דקיימ"ל בכל התורה שדן העדות הוא תרי כמא, ומאה כתר, וא"כ כיון שיש כאן שנים שאמרו שזה ארץ טובה למא לא חששו לדבריהם, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג אלעזר עקיבא פסקוס שליט"א י"ח מנחת אהרן לשיבת ירושלים דהרי

הרב יואל אברהם מושקוביץ שליט"א ירושלים כולל סאטנאר

נראה לציון מה שמתרץ בעין יוסף במדרש רבה פרשת וקראתם דבריהם ביום ההוא ודבר לומר שהערה אינן גדולות ואין עם בני ענקים, רק אמרו עלה נעלה וננצח, הרי זה מחלוקת באומרו הדעת דאולין בטר רוב דעות.

הרב יצחק יהושע גוטליב שליט"א מודיעין עילית

נראה לתרץ, ע"פ מה שכתוב בספר הדורות דכלב היה גישו של משה רבינו אי"כ היה קרוב לכן לא האמינו לו.

האם יש ענין שיחא לאדם נעלים מיוחדות לשבת

מה שכתבתם בשם הפוסקים דאני"ג דקיימ"ל דבשבת ציורים להלביש בגדים אחרים מחול, אבל מנעל אין צורך להחליף שאין המנעל בכלל המלבושים שחייב אדם להחליף בגדיו לכבוד שבת, ומביאים ראיה לזה מהירושלמי שבת פרק ה הלכה ב' לא אורחיה דבר נשא למהוי ליה תרין סנדליו חד לחולא וחד לשבתא, הרי מפורש שאין צורך לחד מנעלים לשבת, אלא לובש בשבת המנעלים של ימי החול.

הרב מרדכי אלימלך הלפרין שליט"א סולל יצאנו בית שמש

הרה"ג אברהם חיים הי"ש שליט"א בני ברק מח"ס פירו אברהם

הרב י. מ. סגל שליט"א סולל מתיבתא ורמ"דו בעילא ירושלים

נראה להעיר דראיה זה אתי שפיר רק לשיטת הקרבן העדה שביאר ירושלמי זה בניחותא, אבל בפני משה ביאר ירושלמי זה בלשון בתמים, אי"כ הוא ראה להיפך שצריך להחליף נעלים בשבת.

הרב חנוך בליינר שליט"א ירושלים

נראה להעיר דחתך ההולך לחופו עם נעלים של חול הוא בושה וחרפה, אבל לא לו, אלא להכלה, שמראה שאינו מרגיש חשיבותו, ואמר שסני בנעלים של חול, ק"ו כשהולכין לחופה עם הכלה, באי כלה כלה, מלך מלכי מלכים הקב"ה.

הרב חיים אריה האגר שליט"א ירושלים

יש לציון שהחידו"א בספרו עבודת הקודש את קלי"ט כתב וז"ל ואשרוי למו שיש לו בגדים מיוחדים מקף רגל ועד ראש לשבת ולא יעלה עליו שום בגד קטן וגדול שלובש בחול.

הרב יצחק קדמון שליט"א עשילים

יש לציון דבספר חשוך חמר סוכה דף תט"ז כתב דבר נפלא לשיטת הפוסקים שאין צריך להחליף נעלים, דבספר צפנת פענח על הפסוק דברים כ"ו י"ג "לא בלו שלמותיכם מעליכם ונעלך לא בלתה מעל רגליך" דלכאורה קשה מדוע בשלמה כתוב לשון רבים ונעלך לשון יחיד, ותיירץ לפי דעות הנ"ל דאין צריך נעל מיוחדת לשבת, דבבגד באמת היו צריכים שניים לכל אדם, אחד לחול ולאחד לשבת, ולכן כתבה התורה לשון רבים, אבל בנעליים שאין צריך להחליף בשבת כתבה לשון יחיד.

הרב יהושע בורודיאנסקי שליט"א בני ברק

נראה להעיר, דבגור אריה פרשת עקב האריך הרבה לחלק בין מנעלים לשאר מלבושים שהם לכבוד, משא"כ מנעליים רק למנוע נזק, ולפי זהמבואר היטב מה שבשבת אין צריך להחליף מנעליים.

הרב חוד וויס שליט"א ירושלים

נראה לציון דבקיבור שלי"ה כתב שאף חגורה וסנדל וכובע יהיה לו מיוחדת לשבת, וכן כתב בפלא ויענין שהיה לו מנעלים מיוחדים לשבת, וכן בכף החיים אחר שהביא את דברי הרב פעלים שאין צריך להחליף נעלים, כתב מהיה מדת חסידות להחליף אף מנעלים.

הרב יעקב ישראל מייזנר שליט"א לונדון

יש לציון הטוב ירושלים על הירושלמי, כתב במגן אברהם סימן קס"ב כתב בשם הארי"ח דהחליף כל מה שיש לו אפילו חלוק, אי"כ משמע דגם המנעלים יש להחליף, ולכאורה לא משמע כן בירושלמי, אך יש לומר דהירושלמי כתב דלא אורחיה, אבל הגון לעשות כן וכדמצינו בגמ' שבת ק"ט שמיכר אדם כל מה שיש לו ויקח מנעליים, חזינן דמנעליים בגד חשוב הוא, אי"כ יש ענין להחליף בשבת מנעלים והרבה נהגים כן.

מי פשט טליתו בטעות בראש חודש ששכח שצריך להתפלל מוסף האם צריך לברך עוד הפעם?

מה שהבאתם בשם הדעת תורה למהר"ש ארי"ח סימן ח' שנסתפק אם פשט הטלית בטעות שיהיה סבור שכבר נגמרה התפלה ונזכר תיכף שיש עוד תפלת מוסף לפניו, האם צריך לברך עוד הפעם על הטלית.

הרה"ג אברהם יהודה וויזנר שליט"א ירושלים י"ח בישיבת תפארת חיים ומ"ח כשרת בנספח

נראה להעיר דאפשר שזה דומה להלכות שבת בדנין חורה שמי שבטעות חוסר הקדירה של שטולנט בליל שבת ולא המרק שלפי כמה שיטות מותר להחזיר השטולנט לכירה.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אבשיל שוורץ שליט"א
 לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
 לבידורים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
 מי שמעוניין להצטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

<p>גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג רבי מרדכי שוורץ שליט"א מרבני כולל עמק התורה לרגל השמחה הפוכה במעונו שמחת הולדת בנותיו התאומים יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויעליח בכל אשר יפנה</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ידידינו הגרי"ם הנכבד הרב יוסף סגל לנדא שליט"א ירושלים לרגל שמחת הולדת בנו במו"ט וברכת מזל טוב לאביו ידידינו הנגיד הנכבד הרב מרדכי יוסקינד לנדא שליט"א לונדון יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויעליח בכל אשר יפנה</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב משה אבוטבול שליט"א ראש עיריית בית שמש לרגל שמחת נשואי בנו הבה"ח אלישיב ששון נ"י עב"ג תחי' במו"ט יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויעליח בכל אשר יפנה</p>
<p>גליון זה נודב ע"י ידידינו לעילוי נשמת הבה"ח אברהם בן שמשון ז"ל נלב"ע כ"א סיון ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ידידינו הגאון המפורסם רבי יצחק שמואל שוורץ שליט"א בני ברק רב בית המדרש חיסדא וראש כולל עמק התורה לרגל שמחת הולדת בנו נ"י במו"ט יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויעליח בכל אשר יפנה</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב מאיר רוטנר שליט"א בית שמש לרגל שמחת היכנס בנו כמר חנניה נ"י בכריתו של אברהם אבינו יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויעליח בכל אשר יפנה</p>